MUITINĖS TARPININKŲ FUNKCIJOS IR JŲ STATUSAS UŽTIKRINANT PRODUKTŲ VARTOTOJŲ INTERESUS

Stanislava Sarapinienė
Mykolo Romerio universitetas, s.sarapiniene@mruni.eu

Abstraktas

Tikslas – nagrinėti naujas tarpininkavimo muitinėje tendencijas, atskleisti šio tarptautinės tiekimo grandinės veikėjo naujas funkcijas užtikrinant, kad į rinką nepatektų falsifikuoti produktai bei būtų įgyvendinami sąžiningos konkurencijos principai tenkinant galutinių vartotojų poreikius.

Metodologija – mokslinės literatūros, teisės aktų ir kitų šaltinių analizė, lyginimas ir apibendrinimas, statistinių duomenų analizė bei loginė analizė.

Rezultatai – iš esmės keičiasi muitinės ir verslo santykiai, kyla vis didesnis poreikis spręsti tarptautinės tiekimo grandinės saugumo, patikimumo klausimus. Tarptautinio tiekimo grandinė praktiškai apima visus procesus nuo pradinio žaliavų įsigijimo iki galutinio produkcijos perdavimo vartotojui.

Tyrimo išvadose teigiama, jog muitinės tarpininkai, atstovaudami ūkio subjektams, tampa svarbiais rizikos valdymo dalyviais, kadangi jie turi reikiamos informacijos, galinčios įtakoti tiekimo grandinės saugos bei saugumo užtikrinimą. Visa tai įtakoja muitinės tarpininkų naujų funkcijų, susijusių su sauga ir saugumu, atsiradimą ir jų statuso pasikeitimą, leidžiantį dalyvauti kaip visavertei šaliai ginant jų atstovaujamų subjektų teisėtus interesus. Ginant muitinės tarpininkų institutą ir muitinės tarpininkų atstovų teisėtus interesus, teikiami siūlymai dėl Administracinių teisės pažeidimų kodekso (ATPK) 209[2] straipsnio keitimo.

Tyrimo ribotumas – Muitinės tarpininkų atstovavimo institutas Lietuvoje yra naujas ir išsamiau neanalizuotas.

Praktinė reikšmė – iš esmės keičiasi muitinės ir verslo santykiai, kyla vis didesnis poreikis spręsti tarptautinės tiekimo grandinės saugumo, patikimumo klausimus Lietuvoje, aiškiai įsivardinant muitinės tarpininkų atstovavimo instituto statusą ir atsakomybės ribas..

Originalumas/Vertingumas – analizuojamas muitinės tarpininkų atstovavimo institutas.

Raktiniai žodžiai: tarptautinė logistikos grandinė, muitinės tarpininkas, muitinės formalumai, rizikos valdymas.

Įvadas

XXI amžiaus pradžioje viso pasaulio bendruomenė susidūrė su sparčiai kintančia aplinka: kintančiu gamybos ir vartojimo pobūdžiu, aktyvėjančia tarptautine prekyba, augančiomis pasaulinėmis grėsmėmis, pvz. terorizmu ir organizuotu nusikalstamumu, aplinkos būklės blogėjimu ir dėl prekybos pavojingomis prekėmis didėjančiais rizikos veiksniais. Tarptautinis verslas ir tarptautinė prekyba yra labai globalūs ir dinamiški, ir šis globalumas bei dinamiškumas toliau didėja. Norit išlikti versle tokiomis sąlygomis, būtina konkurencinga ir liberali tarptautiniam verslui aplinka. Prie to ženkliai prisideda šalyse ar šalių sąjungose kuriama ir vystoma tarpvalstybiniu lygiu konkurencinga ekonominė politika bei šalių muitų teisė, taip pat plačiai naudojami šiuolaikinės logistikos instrumentai. Visų prekių tarptautinis judėjimas yra fiksuojamas ir kontroliuojamas muitinės įstaigose, įgyvendinant muitų teisės aktų nustatytus reikalavimus šalies ir visuomenės saugos ir saugumo, statistikos duomenų kaupimo, mokesčių administravimo, analizės bei kt. tikslais. Atliekami muitinės formalumai, išankstinės informacijos apie gabenamus krovinius pateikimas muitinės įstaigoms, prekių laikinasis saugojimas ar jų deklaravimas tam tikroms muitinės procedūroms – tai sudėtingi, tačiau neišvengiami tarptautinėje logistikos grandinėje procesai, apimantys eilę muitinėje atliekamų operacijų ir reikalaujantys didelio profesionalumo, kuriuos geba ir/arba nori atlikti toli gražu ne visi logistinės grandinės dalyviai. Šiuolaikinėmis rinkos ekonomikos sąlygomis tarptautinės logistikos grandinės dalyviai (ekspeditoriai, sandėlių ir terminalų savininkai, importuotojai, eksportuotojai ir kt.), siekdami optimizuoti savo veiklą, didinti konkurencingumą bei pelningumą, vis daugiau operacijų, kurios susijusios su muitinės formalumų atlikimu, perduoda tarpininkams – atstovams muitinėje. Taip jie gali daugiau dėmesio skirti savo pagrindinei veiklai, sumažinti riziką ir galimas netektis, tuo pačiu tausoti turimus resursus surasdami efektyvesnius logistinius sprendimus.

Atstovavimas muitinėje gana plačiai paplitęs ir turintis tolimesnes plėtros tendencijas šiuolaikinėje tarptautinėje prekyboje reiškinys. Nepaisant to, kad atstovavimo muitinėje institutu suinteresuota tiek valstybė (ministerija, muitinė, kitos žinybos), tiek ir verslo subjektai (ekspeditoriai, importuotojai, eksportuotojai, vežėjai ir kt.), jis Lietuvoje yra gana naujas, todėl išsamiai neanalizuotas ir nevertintas. Pastoviai besikeičianti ir nuolat auganti muitinės formalumų bei jų atlikimo įvairovė tarptautinio prekių gabenimo, importo bei eksporto etapuose nulemia atstovų muitinėje, kaip profesionalų muitinės formalumų atlikimo klausimais reikalingumą ir reikšmingumą.

1. Atstovavimo santykiai tarptautinėje tiekimo grandinėje

Tarptautinės prekybos liberalizavimo procesą, šio proceso tarifinį ir netarifinį reguliavimą, rizikos ir saugumo užtikrinimo priemonių taikymą ir daug kitų tarptautinės prekybos ir krovinių tarptautinio gabenimo aspektų galima panagrinėti tarptautinės tiekimo grandinės pagrindu. Sąvoka „tiekimo grandinė" turi daug ekvivalentų: pridėtosios vertės mokesčio grandinė, paskirstymo grandinė, logistikos grandinė. Tarptautinio tiekimo grandinė praktiškai apima visus procesus nuo pradinio žaliavų įsigijimo iki galutinio produkcijos perdavimo vartotojui. Tarptautinė tiekimo grandinė - tai tarptautinis materialinių vertybių judėjimo procesas, kuriame dalyvauja daugybė įvairiausių subjektų: krovinių siuntėjai, vežėjai, gavėjai, sandėlių bei terminalų savininkai, krovinius kontroliuojančios institucijos bei kiti fiziniai ir juridiniai asmenys. Jų dispozicijoje yra tiekimo grandinės objektai: kroviniai, transporto priemonės, sandėliai, terminalai ir kt. Tarptautinės tiekimo grandinės subjektai (krovinių siuntėjai, gavėjai) vis daugiau logistinių operacijų paveda tarpininkams: ekspeditoriams, vežėjams, muitinės tarpininkams, draudimo brokeriams ir kt.

Atliekant tarpininkų klasifikaciją, svarbiausia - kieno vardu ir kieno sąskaita veikia tarpininkas. Tarptautinėje tiekimo grandinėje išskiriami keturi tarpininkų tipai:

- Dileriai – tarpininkai, veikiantys savo vardu ir savo sąskaita;
- Distributoriai – tarpininkai, veikiantys kito asmens vardu ir savo sąskaita;
- Komisionieriai – tarpininkai, veikiantys savo vardu ir kito asmens sąskaita;
- Brokeriai (agentai) – tarpininkai, veikiantys savo vardu ir kito asmens sąskaita (Urbonas, 2005).

Atskiras atstovavimo atvejis yra asmens atstovavimas muitinėje. Muitinės deklaraciją ir prekes muitinės įstaigai pateikti turi teisę bet kuris asmuo, disponuojantis atitinkamomis prekėmis. Šis asmuo taip pat gali, laikydamasis Bendrijos muitinės kodekso ((BMK) paskirti savo atstovą, įgaliodamas jį atstovauti jam muitinėje atliekant muitų teisės aktų nustatytus veiksmus ir formalumus. Prekėmis disponuojančių asmenų atstovais dažniausiai būna muitinės tarpininkai, teikiantis prekių deklaravimo ir kai kurias kitas paslaugas.(Tarybos reglamentas, 1992)

Oficialios „muitinės tarpininko" sąvokos apibrėžties šiuo metu galiojančiame BMK nėra, o vadovaujantis Lietuvos Respublikos muitinės įstatymo 30

straipsniu muitinės tarpininkas įvardijamas kaip Lietuvos Respublikoje įregistruotas juridinis asmuo arba neturintis juridinio asmens statuso ūkio subjektas, kuris teisės aktų nustatyta tvarka yra įgijęs teisę teikti muitinės tarpininko paslaugas pagal raštišką sutartį arba raštišką įgaliojimą, patvirtinantį, kad muitinės tarpininkui suteikta teisė atstovauti kitiems asmenims, atliekant muitinės formalumus, veikiant atstovaujamojo vardu, atstovaujamojo sąskaita ir dėl jo interesų.

Tarptautiniu mastu siekiant harmonizuoti muitinėje atliekamas procedūras bei suvienodinti naudojamą terminologiją, 1973m. buvo priimta Tarptautinė konvencija dėl muitinės procedūrų supaprastinimo ir suderinimo, dar vadinama Kioto konvencija, o 2006m. įsigaliojo jos atnaujinta versija (angl. Revised Kyoto Convention), prie kurios šiai dienai yra prisijungusios 82 valstybės.

2. Atstovavimas muitinėje: samprata ir vystymosi tendencijos Lietuvoje

Muitinės tarpininko institutui Lietuvoje daugiau kaip 20 metų ir nors iki šių dienų yra tam tikrų pokyčių, bet jie nėra esminiai. Pirmą kartą po nepriklausomybės atgavimo muitinės tarpininko sąvoka Lietuvoje buvo pavartota 1993m. Lietuvos Respublikos (LR) Vyriausybei patvirtinus prekių deklaravimo ir muitinio tikrinimo nuostatus, kurių 5 punktas nurodė, kad deklaruoti prekes pagal sutartį gali asmuo, kuriam muitinė yra suteikusi muitinės tarpininko statusą (Valstybės žinios, 1993). Šiuose nuostatuose buvo pateikta ir muitinės tarpininko sąvoka – tai asmuo, turintis teisę pagal sutartį deklaruoti kitų asmenų prekes.

Atstovavimo muitinėje instituto atsiradimo pradžia Lietuvoje laikoma 1994 metai, kai LR Vyriausybė patvirtino Muitinės tarpininko nuostatus, kurie reglamentavo muitinės tarpininko teises, pareigas, atsakomybę, registravimą ir registracijos panaikinimą bei tarpininko atstovų kvalifikacijos tvirtinimo tvarką. Tuo tarpu kitose Europos valstybėse atstovai muitinėje jau minimi žymiai anksčiau. Nuostatuose buvo patikslintas muitinės tarpininko sąvokos apibrėžimas ir įteisinta galimybė teikti gana platų paslaugų spektrą atstovaujamiems asmenims.

Pagal nuostatus, muitinės tarpininkas – tai LR registruotas juridinis asmuo arba neturintis juridinio asmens statuso ūkio subjektas, kuris pagal raštišką sutartį arba raštišką įgaliojimą atstovauja kitiems asmenims deklaruojant prekes muitinei ir pateikiant jas muitiniam įforminimui, taip pat LR įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka atliekant kitus su prekių dekla-

ravimu ir pateikimu muitiniam įforminimui veiksmus, kuriuos atlikti turi teisę deklarantas arba jo įgaliotas asmuo. (Valstybės žinios. 1994). Šiuo metu muitinės tarpininkų veiklą reglamentuoja keturi pagrindiniai teisės aktai:

- Bendrijos muitinės kodeksas,
- Bendrijos muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatos,
- Lietuvos Respublikos muitinės įstatymas ir
- Muitinės tarpininkų registravimo ir veiklos taisyklės.

Muitinės tarpininkų registravimo ir veiklos taisyklės reglamentuoja muitinės tarpininkų įregistravimą, įregistravimo panaikinimą, muitinės tarpininkų ir asmenų, turinčių teisę muitinės tarpininko vardu teikti Lietuvos Respublikoje muitinės tarpininko paslaugas, veiklos sąlygas. Muitinės tarpininku Lietuvoje gali būti asmuo, kuris turi ūkio subjekto statusą ir yra registruotas Lietuvoje; savo įstatuose yra numatęs šią veiklą; turi bent vieną darbuotoją, kuriam suteiktas muitinės tarpininko atstovo statusas; yra apdraudęs savo civilinę atsakomybę ne mažesne kaip 500 minimalių gyvenimo lygių (MGL) dydžio pinigų suma.

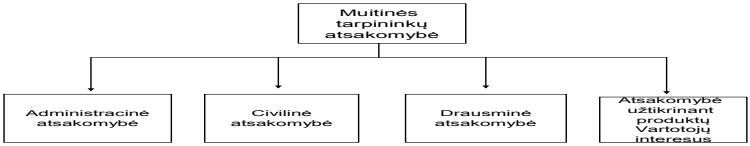
Nuo pat muitinės tarpininko statuso įvedimo Lietuvoje buvo gana daug smulkių muitinės tarpininkų įmonių ir jų skaičius laipsniškai augo. Sumažėjimas buvo pastebėtas po Lietuvos įstojimo į ES 2004m., nes, keičiantis tarptautinės prekybos srautams, sumažėjo muitinės tarpininko paslaugų poreikis, o nuo 2007m. vėl pastebimas tolygus augimas.

Muitinės tarpininkų ir jų atstovų skaičius pastoviai didėja maždaug po 6% kasmet. Ši augimą lemia pasitikėjimo muitinės tarpininko institutu visuomenėje didėjimas ir tuo pačiu auganti paklausa muitinės tarpininkų paslaugoms bei didėjančios tarptautinės prekybos apimtys. Įformintų importo/eksporto deklaracijų skaičiaus sumažėjimas pastebimas finansinės krizės metu (2008-2010m.), o nuo 2009m. pastebimas tolygus didėjimas, kurį įtakojo atsigaunanti šalių ekonomika.

3. Muitinės tarpininkų atsakomybės raidos ir funkcijų kaitos analizė

Pagrindinė muitinės tarpininkavimo teisinė forma yra pavedimo sutartis. Pavedimo sutarties sudėtine dalimi yra įgaliojimas, kuriame nurodoma, kokios teisės suteikiamos įgaliotiniui, kiek galioja įgaliojimas ir kita su pavedimų įvykdymu reikalinga informacija. Muitinės tarpininkai įgyja teisę atstovauti aptarnaujamam asmeniui pagal atitinkamą sutartį su šiuo asmeniu arba įgaliojimą. Pagal muitinės tarpininko sudarytą su aptarnaujamu asme-

niu sutartį arba jo įgaliojimą aptarnaujamas asmuo perduoda muitinės tarpininkui visas deklaranto teises ir pareigas, išskyrus pareigą vykdyti skolininko įsipareigojimus, kuri perduodama tik tada, kai muitinės tarpininkai veikia kaip aptarnaujamo asmens netiesioginiai atstovai. Šie dokumentai tampa pagrindu muitinei priimti su muitinės formalumų atlikimu susijusių prievolių įvykdymą iš įgaliotinio, o pačioms pavedimo santykio šalims padeda apibrėžti tarpusavio teises ir pareigas užsakant ir teikiant paslaugas.

2 pav. Muitinės tarpininkams tenkančios atsakomybės rūšys

Muitinės tarpininkams numatyta įvairiapusė atsakomybė: administracinė už muitų teisės aktų pažeidimus, civilinė atsakomybė už netinkamą užsakovo pavedimų įvykdymą, drausminė atsakomybė už įmonės vidaus tvarkos taisyklių pažeidimus, nesavalaikį ar nekokybišką pareigų atlikimą ir kt. Kintant verslo aplinkai, keičiasi ir muitinės tarpininkų funkcijos ir atsakomybė, nes jie disponuoja informacija, galinčia įtakoti tiekimo grandinės saugą ir saugumą ir teisėtus produktų vartotojų interesus.

3.1. Muitinės tarpininkų civilinė atsakomybė ir jos draudimas

Muitinės tarpininkas, netinkamai įvykdęs savo užsakovo pavedimus, gali sukelti jam didelių nuostolių, kuriuos privalėtų atlyginti. Muitinės įstatymo 30 str. 3 dalyje nustatyta, kad muitinės tarpininkas privalo būti apdraudęs savo civilinę atsakomybę ne mažesne kaip 500 minimalių gyvenimo lygių dydžio (65 000 Lt) pinigų suma. RF atstovai muitinėje privalo būti apdraudę savo civilinę atsakomybę nemažesne kaip 20 milijonų Rusijos rublių (2 milijonų Lt) suma.

Muitinės tarpininko profesinės veiklos draudimas – tai civilinės atsakomybės draudimas. Civilinės atsakomybės privalomieji draudimai yra orientuoti trečiosios šalies interesams apginti. Todėl muitinės tarpininkų profesinės atsakomybės draudimas visų pirma skirtas jų klientų interesams apsaugoti. Tačiau ši apsauga labai svarbi ir pačiam muitinės tarpininkui – jam padarius klaidą klientas gali patirti dešimtimis ir net šimtais tūkstančių litų vertinamą žalą, kurios atlyginti tarpininkas apskritai negalėtų arba tai turėtų

neigiamą poveikį jo veiklai. Pvz. pasitaiko atvejų, kai muitinės tarpininkai pildydami dokumentus suklysta, dėl ko krovinys sulaikomas muitinės įstaigose, o kai kuriais atvejais net areštuojamas. Tokiais atvejais muitinės tarpininko civilinę atsakomybę apdraudusi draudimo bendrovė moka už prastovas, o jei krovinys greitai gendantis arba sulaikomas – už krovinį. Svarbu, kad muitinės tarpininkas savo draudimo bendrovei laiku praneštų apie įvykį laikydamasis tvarkos, nustatytos draudimo sąlygose.

Tais atvejais, kai muitinės tarpininkai klientus muitinėje atstovauja tiesiogiai (veikia kliento vardu, kliento sąskaita ir dėl jo interesų), jie nėra atsakingi nei už importo mokesčių, nei už delspinigių ar baudų sumokėjimą. Tačiau, jei baudas ir delspinigius klientas sumoka dėl tarpininko deklaracijoje padarytos klaidos, jis įgyja regreso teisę, t. y. gali pareikalauti tarpininką atlyginti šias sumas. Šios baudos gali būti pakankamai didelės (už mokestinę nepriemoką gali būti skirta net 50 % dydžio bauda), todėl profesinės veiklos draudimas ir yra orientuotas į galimų finansinių sunkumų muitinės tarpininkui eliminavimą.

Užsakovai gali būti nesaugūs net ir tuo atveju, jeigu muitinės tarpininko sutartyje nėra numatyta atsakomybės ribojimo, nes taip jau susiklostė, kad dauguma Lietuvoje įsteigtų muitinės tarpininko įmonių yra nedidelės ir gali būti nepajėgios atlyginti visą užsakovui padarytą žalą. Šiuo atveju užsakovas, prieš pradėdamas dirbti su tarpininku, turėtų įvertinti savo kontrahento finansinius pajėgumus ir pasidomėti, kokiomis sąlygomis yra apdrausta muitinės tarpininko civilinė atsakomybė.

3.2. Muitinės tarpininkų administracinė atsakomybė

Muitinės tarpininkų veikla yra kontroliuojama valstybės institucijų ne tik įprastine tvarka (mokesčių inspekcija, darbo inspekcija ir kt.), bet ir įgaliotų muitinės įstaigų. Muitinės tarpininkų administracinė atsakomybė reglamentuota Administracinių teisės pažeidimų kodekse (Valstybės žinios. 1985).

Praktikoje dažnai pasitaiko atvejai, kai muitinės tarpininkų atstovai, pasitikėdami kliento jiems pateiktais klaidingais dokumentais, kurie neatitinka faktinės padėties, tampa atsakingi už tai, kad duomenys, nurodyti deklaracijoje apie prekę, atitiktų faktinius duomenis, nes deklaracijos užpildymas ir pateikimas nėra tik formalus, nesukeliantis jokių teisinių pasekmių, veiksmas. Pateikdamas muitinei deklaraciją ir savo rizika prieš tai nepasitikrinęs, ar pateikti duomenis apie prekes atitinka faktinę padėtį, deklarantas prisiima ir atsakomybę už galimas pasekmes. Pvz. prekių muitinio įforminimo metu muitinė, nustačiusi, kad faktiniai ir deklaracijoje nurodyti duomenys nesu-

tampa, traktuoja tai kaip administracinį teisės pažeidimą pagal administracinių teisės pažeidimų kodekso (ATPK) 209[2] straipsnį.(Valstybės žinios. 1985) muitinės tarpininkai sutartyje turėtų numatyti regreso teisę tiems atvejams, kai neteisingi duomenys muitinei pateikiami pasitikint iš kliento gauta informacija ir dėl to tarpininkas patiria nuostolių.

Pagal įtvirtintą ATPK teisinį reglamentavimą, sankcija muitinės tarpininko atstovui už prekių (daiktų) deklaravimo tvarkos pažeidimą parenkama pagal prekių (daiktų) vertę. Tokiomis aplinkybėmis dažnai susiduriama su situacijomis, kai dėl muitinės deklaracijoje pateiktų neatitikimų, kurių teisingumo muitinės tarpininko atstovas negalėjo patikrinti dėl objektyvių priežasčių, atsiranda simbolinė mokestinė nepriemoka (pvz. iki 50 Lt), tuo tarpu administracinė sankcija už ši neatitikimą nustatoma nuo 5 000 iki 15 000 Lt.

Įvertinus šias aplinkybes ir faktą, kad pagal galiojančius teisės aktus administracinės atsakomybės subjektais gali būti tik fiziniai asmenys, atsakomybė už muitinės įstaigoms pateiktus duomenis visais atvejais taikoma muitinės tarpininko atstovui. Taip bet koks pažeidimas, kurio muitinės tarpininko atstovas asmeniškai nesukėlė ir negalėjo išvengti, tampa pagrindu taikyti ženklias ekonomines sankcijas ir (ar) net kliūtimi užsiimti šia profesine veikla ateityje. Todėl dabartinis teisinis reglamentavimas, kai bausmė iš esmės nesuinteresuotam ir nesiekiančiam jokios asmeninės naudos kliento vardu deklaracijas ir kitus dokumentus muitinei teikiančiam asmeniui – muitinės tarpininko atstovui, parenkama pagal deklaruojamų prekių vertę, neatitinka protingumo ir pagrįstumo principo, ir sankcija turėtų būti nustatoma pagal pasekmes, atsirandančias dėl netinkamos įvykdytos pareigos.

Išvados

Nuolat besikeičianti ir plečiama muitinės formalumų bei jų atlikimo apimtis ir įvairovė tarptautinėje tiekimo grandinėje nulemia muitinės tarpininkų, kaip profesionalų muitinės formalumų atlikimo klausimais reikalingumą ir reikšmingumą.

Muitinės tarpininkai, atstovaudami ūkio subjektams tampa svarbiais rizikos valdymo tarptautinėje tiekimo grandinėje dalyviais, kadangi jie turi reikiamos informacijos, galinčios įtakoti tiekimo grandinės saugos bei saugumo užtikrinimą. Visa tai įtakojo muitinės tarpininkų naujų funkcijų, susijusių su sauga ir saugumu, atsiradimą.

Nuo muitinės tarpininkų profesionalumo ir teikiamų duomenų kokybiškumo priklauso rizikos valdymo muitinėje veiksmingumas ir efektyvumas,

kas sąlygoja piliečių saugumą, aukštos kokybės, originalių produktų pateikimą rinkai

Muitinės tarpininkų veikla labai griežtai reglamentuota ir muitinės tarpininkams netinkamai įvykdžius savo pareigas gresia administracinė bei civilinė atsakomybė. Problema ta, kad Lietuvoje suformuota muitinės tarpininkų atsakomybės taikymo praktika neatitinka ekonominės logikos bei administracinės atsakomybės tikslų, nes pagal įtvirtintą ATPK 209² teisinį reglamentavimą, sankcija muitinės tarpininko atstovui už prekių (daiktų) deklaravimo tvarkos pažeidimą parenkama pagal prekių (daiktų) vertę, o ne pagal kylančias dėl tvarkos pažeidimo pasekmes (pvz. mokestinė nepriemoka).

Siūlymai

Keičiantis muitinės tarpininkų funkcijoms, atitinkamai turi keistis ir jų teisinis statusas, leidžiantis dalyvauti kaip visavertei šaliai ginant jų atstovaujamų subjektų teisėtus interesus.

Siekiant, kad administracinių teisės pažeidimų protokolai nebūtų surašomi dėl mažareikšmių neatitikimų, teikti siūlymus dėl ATPK 209² straipsnio keitimo, kad tais atvejais, kai dėl prekių deklaravimo tvarkos pažeidimo valstybei ir (ar) tretiesiems asmenims žalingos pasekmės neatsiranda bei nepažeidžiami teisės aktuose nustatyti draudimai ir apribojimai, administracinė atsakomybė būtų taikoma tik nustačius deklaranto tyčinę kaltės formą.

Teikti siūlymus dėl ATPK 209² straipsnio 2 ir 4 dalių dispozicijose numatyto pažeidimo klasifikavimo, nurodant klasifikavimo pagrindą priklausantį ne nuo prekių vertės, bet nuo prekėms priskaičiuotinų ir mokėtinų mokesčių sumos.

Literatūra

1. Desiderio D. The impact of the Customs representation on the EU‘s competitiveness & security. – CONFIAD, Explanatory Memorandum. - 2007. p.24. - Ref. CNF/SC/02/07 Customs Representation [žiūrėta 2013-09-10].<http://www.ddcustomslaw.com/pdf/ Explanatory %20memorandum %20eng.pdf> .
2. Kristoferis M. 2007. Logistika ir tiekimo grandinės valdymas. Vilnius: Eugrimas. – 297p.
3. Radžiukynas J., Rimkus V., Sarapinienė S., Žitkienė R., Povilauskienė D. 2011. Europos Sąjungos Bendroji prekybos politika. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, -468 p.-ISBN 978-9955-19-310-4.

4. Pasaulio ekonomikos forumas. New Models for Addressing Supply Chain and Transport Risk, An initiative of the Risk Response Network [žiūrėta 2013-09-15]. <http://www3.weforum.org/docs/WEF_SCT_RRN_NewModelsAddressingSupplyChainTransportRisk_IndustryAgenda_2012.pdf >.
5. Palšaitis R. 2010. Šiuolaikinė logistika. Vilnius: Technika, -336p.-ISBN 978-9955-28-547-2.
6. Sarapinienė S., Avižienis J. Š. 2008. Muitinės procedūros. -Vilnius: Mykolo Romerio universitetas,-254p.-ISBN 978-9955-19-091-2.
7. Таможенный кодекс Таможенного союза [žiūrėta 2013-09-05]. <http://www.tsouz.ru/Docs /Kodeks3/Pages /default.aspx>.
8. Tarptautinė muitinės procedūrų supaprastinimo ir suderinimo konvencija (Kioto konvencija, 1973). Valstybės žinios. 2002, Nr. 126-5736; 2004, Nr. 77-2664.
9. Urbonas J. A. 2005. Tarptautinė logistika: teorija ir praktika. Kaunas: Technologija, p. 102.
10. 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 2913/92, nustatantis Bendrijos muitinės kodeksą (OL 1992 L302).
11. 1993 m. liepos 2 d. Komisijos reglamentas (EEB) Nr. 2454/93, išdėstantis Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą, įgyvendinimo nuostatas (OL 2004 m. specialusis leidimas, 2 skyrius, 6 tomas, p. 3) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2010 m. lapkričio 18 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1063/2010, (OL 2010, L 307).
12. 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas (EB) Nr. 450/2008 nustatantis Bendrijos muitinės kodeksą (Modernizuotas muitinės kodeksas) (OL 2008, L145).

CUSTOMS INTERMEDIARIES FUNCTIONS AND STATUS ENSURING CONSUMER INTERESTS

Stanislava Sarapinienė

Summary

The aim of the article is to explore new trends in customs intermediaries, to reveal the character of the international supply chain ensuring the circulation of counterfeit products. The problem is that while the customs intermediaries conception is relatively new in Lithuania and is not analyzed in detail. Constantly changing business environment, the diversity of customs,

basically changes customs and trade relationships, to join forces to tackle the international supply chain security and reliability issues.

Customs intermediaries have new functions, in turn, influenced by changes in customs. Implementation of the customs legislation of the country and the requirements of public safety and security, statistics collection, tax administration, analysis, and other purposes , the international movement of goods are recorded and controlled by customs offices. The article concludes that changes in customs intermediaries functions, respectively, must change their legal status, which is to protect the legitimate interests represented as a full-fledged legal relations. Practical performance analysis based proposals for the legal regulation of the amendments.

Keywords: international logistics chain, customs intermediaries, customs clearance, risk management.

Stanislava SARAPINIENĖ. Mykolo Romerio universiteto Ekonomikos ir finansų valdymo fakulteto Finansų ir mokesčių katedros lektorė, chemijos mokslų magistras. El. paštas: s.sarapiniene@mruni.eu.

Stanislava SARAPINIENĖ. Master of Chemistry Sciences, Lecturer at the Department of Finance and Taxes, Faculty of Economics and Finance Management, Mykolas Romeris University. E-mail: s.sarapiniene@mruni.eu.